

Nicole Rowan

## Jong geleerd is oud gedaan *Jeugdliteratuur in lessen Engels*

In Vlaanderen wordt, in klasverband, weinig aandacht besteed aan jeugdliteratuur. Na een korte periode waarin Sue Townsends *Adrian Mole* triomfen vierde zowel in de les Nederlands als in de les Engels is het, voor Engels althans, bijzonder stil geworden op dit terrein. De reden hiervoor lijkt te zijn dat, hoewel leraren zich ten volle bewust zijn van de brugfunctie die jeugd- en adolescentenliteratuur kunnen vervullen om de leerlingen tot 'echte' literatuur/Literatuur te brengen, zij doorgaans weinig of niet geïnformeerd zijn over Engelstalige jeugdboeken. Dit artikel wil dan ook een bescheiden bijdrage leveren om dit euvel te verhelpen. De informatie werd verzameld tijdens een 'Seminar on Children's Literature' dat plaats vond in Oxford van 21 tot 24 mei 1992 en dat georganiseerd werd door Gordon Dennis, lesgever aan het Westminster College, gespecialiseerd in jeugd- en adolescentenliteratuur. The British Council verleende zijn steun aan dit initiatief.

Hoofdbrok van het gebeuren was het bezoek aan de Britse jeugdboeken-auteur Aidan Chambers en zijn Amerikaanse vrouw Nancy.

Aidan Chambers gaf jarenlang les in Engels en Drama vooraleer hij zich aan het schrijverschap ging wijden. Hij heeft een aantal jeugdboeken gepubliceerd waarvan *Breaktime* (1978) en *Dance on my Grave* (1982) geschikt zijn voor teenagers. Hij geeft geregeld lezingen over kinder- en jeugdliteratuur in het kader van in-service cursussen voor leraren en hij is eveneens gastdocent aan het Westminster College. Een vermeldenswaardige publicatie van zijn hand is *Booktalk. Occasional Writing on Literature & Children* (The Bodley Head, London, 1985). Dit is een verzameling van lezingen, artikels en essays waarin ideeën over en beschrijvingen van de praktijk van het werken met jeugdliteratuur worden aangeboden. Bijzonder interessant is 'Ways of Telling' waarin Aidan Chambers de narratieve structuur van zijn eigen prozawerk bespreekt.

In 1969 zette het echtpaar Chambers Thimble Press op met de bedoeling een nieuw tijdschrift te publiceren. De eerste *Signal* verscheen dan ook in januari 1970. Sindsdien wordt het drie keer per jaar gepubliceerd, merkwaardigerwijze alleen gefinancierd door abonnementenverkoop, want *Signal* aanvaardt geen advertenties. Van bij het begin is het de bedoeling geweest om, volkomen onafhankelijk, kritische stukken te publiceren over de meest uiteenlopende onderwerpen die verband houden met kinder- en jeugdliteratuur. Een greep uit de behandelde topics: het maken en verzamelen van

boeken, opvoedkundige theorie en praktijk, bibliografie, biografie, maatschappelijke en literaire geschiedenis, literaire kritiek en recensies door leraren, die hun klaservaringen met bepaalde boeken bespreken. Er wordt dus niet aan 'academische' kritiek gedaan, wel wordt er in de eerste plaats rekening gehouden met de lezer die leest en de schrijver die schrijft.

Vanaf het midden van de jaren '70 begonnen Aidan en Nancy Chambers de specifieke subject-gebonden 'Signal Bookguides' te publiceren en in de tachtiger jaren kwamen daar andere publicaties over boeken en lezen bij, ook over poëzie, waarvoor *Signal* altijd speciale belangstelling toonde. Voor meer details verwijs ik naar de aparte lijst aan het eind van dit artikel. Een bijzondere vermelding verdient evenwel Nancy Chambers, ed. *The Signal Selection of Children's Books*, waarin jaarlijks een overzicht gegeven wordt dat meestal om en nabij de 350 titels bevat en waarin de opvattingen en aanbevelingen aan bod komen van leraren, bibliothecarissen, boekhandelaars en andere ervaren lezers van kinder- en jeugdliteratuur. Deze publicaties genieten de financiële steun van het Westminster College, Oxford.

Sinds enkele jaren is Thimble Press uitsluitend in handen van Nancy Chambers. In januari 1989 stichtten de Australische boekhandelaar David Turton en Aidan Chambers samen een nieuwe onafhankelijke uitgeverij, "Turton & Chambers, Publishers for Young Readers of Books with a Difference". Hun eerste vijf boeken werden gepubliceerd op 8 maart 1990. Hun bedoeling is literatuur van de hoogste kwaliteit - verhalen, romans, poëzie en prentenboeken - te publiceren voor kinderen en tieners. Zij specialiseren zich eveneens in Engelse vertalingen van de beste jeugdboeken (zie lijst). Aangezien Turton & Chambers ook een aantal vertalingen van Nederlandse jeugdboeken hebben opgenomen wordt hier een interessante mogelijkheid tot samenwerking geschapen tussen de leraar Nederlands en de leraar Engels.

Los van de publicaties van het echtpaar Chambers wil ik hier eveneens vermelden *Books for Keeps, the Children's Book Magazine* dat tweemaandelijks verschijnt en een combinatie is van artikels en recensies. Het is te bestellen op het adres: 6 Brightfield Road, Lee, London SE 128QF (£ 16.80 voor een jaarabonnement, £ 2.80 per nummer).

Zoals gezegd, wil dit stukje bijdragen tot het verspreiden van informatie over Engelstalige jeugdliteratuur. Hoe beter leraren op de hoogte zijn van wat er op dit terrein voorhanden is, des te groter de kans dat zij niet langer hun toevlucht zullen nemen tot 'simplified readers' of 'abridged versions' die

hun toevlucht zullen nemen tot 'simplified readers' of 'abridged versions' die de leerlingen confronteren met een verminkt literair werk en hen wellicht tot foute waardeoordelen leiden. Leerlingen zo vroeg mogelijk tot literatuur brengen die aangepast is aan hun eigen leefwereld en niveau, kan alleen maar de weg effenen naar meer ontvankelijkheid voor volwassenenliteratuur op het moment dat zij er, qua leeftijd, aan toe zijn.

Aanbevolen uitgaven van Thimble Press:

Margery Fisher, *Classics for Children & Young People*, 1986, £ 3.95.

Mary Steele, *Traditional Tales: A Signal Bookguide*, 1989, £ 3.25.

Eileen Colwell, *Storytelling* 1991, £ 4.25.

Tessa Rose Chester, *Children's Books Research: A Practical Guide to Techniques and Sources*, 1989, £ 3.50.

Peter Hollindale, *Ideology and the Children's Book*, 1988, £ 1.50.

Anne Wilson, *Magical Thought in Creative Writing: The Distinctive Roles of Fantasy and Imagination in Fiction*, 1983, £ 10.95.

Jane Doonan, *Looking at Pictures in Picture Books*, 1992, £ 8.50.

Brian Morse, *Poetry Books for Children*, 1992, £ 4.50.

Elaine Moss, *Picture Books 9 to 13*, 1992, £ 3.90.

Jill Bennett, *Learning to Read with Picture Books*, 1991, £ 3.75.

Aidan Chambers, *The Reading Environment*, 1991, £ 4.95.

Liz Waterland, *Read with Me: An Apprenticeship Approach to Reading*, 1988, £ 3.40.

Liz Waterland (ed.), *Apprenticeship in Action: Teachers Write about Read with Me*, 1989, £ 5.50.

Margaret Meek, *How Texts Teach What Readers Learn*, 1988, £ 3.00.

Deze uitgaven zijn te bestellen bij:

Thimble Press, Lockwood, Station Road, Woodchester, Stroud, Glos. GL5 5EQ, U.K.

Aanbevolen uitgaven van Turton & Chambers:

Jan Mark, *The Hillingdon Fox*, A novel for 11 to 18 years olds, 1991, £ 5.95.

Peter Pohl, *Johnny, My Friend*, Translated from the Swedish by Laurie Thompson, 1991, £ 8.95.

Nadia Wheatley, compiler and editor of *Landmarks, Nine new short stories by top Australian authors*, fiction for 12 to 17 years olds, 1991, £ 4.95.

Imme Dros, *The Journeys of the Clever Man*, translated from the Dutch by Lance Salway, a novel for 11 to 16 year olds, 1992, £ 5.95.

Libby Gleeson, *Dodger*, a novel for 10 to 14 year olds 1990, £ 7.95.  
 Claude Gutman, *The Empty House*, a novel for 11 to 16 year olds, 1991, £ 4.95.  
 Tormod Haugen, *Zeppelin*, translated from the Norwegian by David R. Jacobs, a novel for 9 to 14 year olds, 1991, £ 4.95.  
 Wim Hofman, writer and illustrator of *A Good Hiding and other stories*, translated from the Dutch by Lance Salway, fiction for 9 to 13 year olds, 1991, £ 5.95.  
 Brian Morse, *Picnic on the Moon*, poetry for 9 to 14 year olds, 1990, £ 6.95.  
 Maud Reuterswärd, *A Way from Home*, translated from the Swedish by Joan Tate, a novel for teenagers, 1990, £ 7.95.  
 Gert Loschütz, *The Penny-Mark*, translated from the German by Anthea Bell, a fantasy for 10 to 16 year olds and adults, 1990, £ 7.95.  
 Te bestellen bij de boekhandel.

*Nicole Rowan was jarenlang wetenschappelijk medewerker bij de lerarenopleiding aan de RU Gent voor Engels en Nederlands. Momenteel verbonden aan het Seminarie voor Engelse en Amerikaanse Literatuur van de Rijks Universiteit Gent, Rozier 44, 9000 Gent. Tel. 32-91-643699.*

